

KADIN MAHKÜMLERİN SOSYODEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİNE GÖRE PROBLEM ÇÖZME BECERİSİNİN İNCELENMESİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

A Study on the Investigation of the Problem Solving Skill According to the Sociodemographic Properties of Femalesconvicts*

Dr. Öğr. Üyesi Rumeysa AKGÜN - Arş. Gör. Dr. Tuba YÜCEER KARDEŞ***
Prof. Dr. Elif GÖKÇEARSLAN ÇİFCİ******

Geliş Tarihi: 30.10.2018 Kabul Tarihi: 01.07.2019

ÖZET

Problem, kişilerin hayatını karmaşık hale getiren ve çözülmediği zaman kişinin yaşam kalitesini ve motivasyonunu olumsuz etkileyen bir durumdur. Bireyler sorunlarını çözmediklerinde veya sorunlar ortadan kalkmadığı sürece günlük hayatını devam ettirmekte güçlük çekmekte ve bir bakıma engellenmektedir. Kişiler, problem çözme becerisine sahip değilse sorunlarını çözmek konusunda zorlanabilmekte ve ileride daha fazla sorunla karşılaşabilmektedir. Problem çözme becerisine sahip bireyin, günlük stresi azalmakta ve kişinin yaşamı kolaylaşmaktadır. Sorunlarla baş etmekte güçsüz kalan bireylerin psikolojik sorunlar yaşadığı, madde kullanımına ve suça yöneldiği bilinmektedir. Bu noktadan hareketle kadın mahkûmların problem çözme becerisini kazanmaları ve buna yönelik çalışmalar yapılması son derece önemlidir. Buna göre çalışmanın temel amacı, ceza infaz kurumuna giren kadınların sosyo-demografik özelliklerine göre problem çözme becerisinin incelenmesidir. Çalışma grubu olarak Türkiye'deki kadın kapalı ceza infaz kurumlarından birisi seçilmiştir. Araştırma kapsamında 7'si tutuklu olmak üzere toplam 83 kadın mahkum ile görüşülmüştür.

ABSTRACT

The problem, complicating the lives of people and resolved when the person's quality of life and is a condition that negatively affect the motivation of the organization. When individuals didn't solve problems, or difficulty maintaining your daily life unless the problems are eradicated, and in a way is prevented. If individuals don't have problem solving skills, they may be difficult for the morthey may be encounter many problems. From this point of view, it is very important that female prisoners gain problem solving skills and studies are carried out. Accordingly, the main purpose of the study is to examine the problem solving skills of women entering the penitentiary institution according to their sociodemographic characteristics. women in Turkey have been selected as the study group, one of the closed prisons. A total of 83 female prisoners were interviewed. In order to determine the problem solving skills of female prisoners in the study Heppner and Peterson (1982) arc developed by Turkey and adaptation of Falcon and., (1993) made 35 problems consisting of questions solving scale was used. SPSS 22 program was used to analyze the data. As a result of there search; There was a significant difference between marital status before marriage, reason for marriage, education level,

* Bu makalenin özeti Uluslararası İnsan Bilimleri Sempozyumu (2018)'nda basılmıştır.

** Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü, rumeysaakgun@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-4226-2191

*** Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü, yuceer.t@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-2434-8952

**** Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü, elifgokcearslan@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-8627-5985

Çalışmada kadın mahkûmların problem çözme becerisini belirlemek adına Heppner ve Peterson (1982) tarafından geliştirilen ve Türkiye'ye uyarlaması Şahin ve ark., tarafından (1993) yapılan 35 sorudan oluşan problem çözme ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 22 programı kullanılmıştır. Araştırma sonucunda kadınların; cezaevine girmeden önceki medeni durumu, evlenme nedeni, öğrenim durumu, anne eğitim durumu ve önceki suç deneyimleri ile problem çözme becerileri arasında anlamlı fark bulunurken ($p < 0,05$); yaşları, personelle ilişkileri ve aldıkları ceza süresi arasında anlamlı fark görülmemiştir. Araştırma sonucuna göre; evli olan mahkûm kadınların problem çözme becerisi bekâr olan kadınlara göre daha düşükken, severek evlenen, kendisinin ve annesinin eğitim düzeyi yüksek ve anne-babası demokratik olan kadınların daha fazla problem çözme becerisine sahip olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Mahkûm, Kadın Mahkûm, Problem Çözme, Problem Çözme Becerisi

mother education status and previous crime experiences and problem solving skills ($p < 0.05$); No significant difference was found between the ages, there lation ships witht he staffand the duration of the sentences. According to the results of there search; The problem solvingskills of the married women were lower than those of the single women, and it was observed that women who married marvelously and who had a high education level and whose parents were democratic had more problem solvingskills.

Keywords: Convict, FemaleConvict, Problem Solving, Skills of Problem Solving

GİRİŞ

Toplumsal sorunlar çoğuzaman karmaşık bir biçimde kendini göstermektedir. Toplumun işlevlerini yerine getirememesi ya da getirmemesi, sorunların çözümünde yetersiz kalınması ve bazı sorunların zincirleme başka sorunları doğurması gibi nedenlerle sosyal sorunların ortaya çıktığı görülmektedir. Toplumda yaşanan ve kronikleşen çoğu sorunun ve bu sorunların suça dönüşmesinin altında yatan en büyük neden, bireylerin sorunlar karşısında sahip olduğu yetersiz baş etme ve düşük problem çözme becerisidir. Bu anlamda bireylerin öncelikli olarak sorunlarının tespit edilmesi ve sorunların kaynağının irdelenmesi, bireylerin problemler karşısında problem çözme becerilerinin geliştirilmesi hem koruyucu önleyici hizmet olarak hem de müdahale yöntemi olarak önemlidir.

Sorun veya problem; kişinin yaşam durumu ya da görevi içinde kendisinden veya çevresinden kaynaklanan durumlara etkili ve uygun cevap verememesidir.¹Başka bir deyişle problem, bireyin bir hedefe ulaşmada karşılaştığı bir çatışma durumu olarak tanımlanırken, problem çözme ise problemin bertaraf edilmesine yönelik etkinliklerin harekete geçirilmesidir.²

¹ D'zurillave, Thomas., Chang, Edward., Sanna, Lawrence. (2004). Social problem solving.

² Adagide, Simla. (2008). 15-49 yaş grubu kadınların problem çözme becerilerinin incelenmesi.

Birey problem çözme süreci ile birlikte bir amaca ulaşma, o amaca ulaşmak için araçlar geliştirme ve tüm bunları yaparken karşı karşıya geldiği engelleri aşma işlevlerini yerine getirmektedir.³Kişinin problem çözme becerisi ne kadar iyi olursa karşılaştığı sorunları çözmeye de o kadar akılcı ve doğru kararlar verebilmektedir. Problem çözme becerisi yetersiz olan ve problemlerle baş etme kapasitesi düşük olan bireyler ise sorunlarını çözmeye yetersiz kalmakta bu durumun sonucunda ise psikolojik sorunlar yaşayabilmekte, madde kullanımına veya suça yönelebilmektedir.

Suçluluk olgusunda kadının yer almasına neden olan en önemli etken olarak kadınların problem çözme becerilerinde yetersiz kalmaları, çoğu zaman yaşam karşısında güçsüz bırakılmaları ve sorunlar karşısında doğru baş etme stratejilerine sahip olmamaları gösterilebilir. Bu durumun nedeni de, kadınların daha çok ataerkil bir yapı içinde yer alması ve dayatılan toplumsal cinsiyet rollerine göre davranmasıdır. Erkin hegemonyası altında olan kadın, çoğu zaman kendi düşüncelerini ifade etmesi konusunda engellenmekte dahası düşünmesi bile gereksiz görülmektedir. Çünkü onun yerine düşünen bir zihniyet vardır. Kadının nasıl davranacağı, hangi durumda ne yapması gerektiği evlenmeden önce babası, evlendikten sonra ise eşi tarafından söylenmektedir. Kadının yaşam sınırları eril zihniyet tarafından çizilmiştir. Dolayısıyla kadının bulunduğu sınırların dışına çıkması zordur hatta çoğu zaman aksi düşünülemez. Karşılaştığı bir problemin çözümünde de erk zihniyet yine kadının yerine sorunları çözmekte yetkiyi elinde taşımaktadır. Bu durum kadınların problem çözme becerilerinin yetersiz olmasına neden olmakta ve onları problem karşısında güçsüz bırakmaktadır.

Kadınların suç işleme nedenlerini ortaya koyan bir çalışmada kadınların en çok maddi sıkıntılar nedeniyle, adam öldürme suçundan ceza sistemine dâhil olan kadınların ise istismar, şiddet ve namus meselesi nedeniyle suça karıştığı görülmektedir.⁴Kadınların toplum içinde edindiği roller, aldıkları sorumluluklar genel olarak geleneksel normlar tarafından şekillenmekte ve toplumsal cinsiyet rollerinin bir uzantısı olarak eşit bir biçimde dağıtılmayan roller kadınların bireysel kaynaklarının tükenmesine ve sonunda baş etme kapasitelerini aşarak bireyleri uygun olmayan baş etme yöntemleri ile karşı karşıya bırakmaktadır. Ataerkil bir yapı içerisinde dayatılan rolleri edinen kadın, eşitsizliğin, şiddetin ve kötü muamelenin sürekli hedefi ve öznesi olmaktadır. Bu anlamda “suça karışan, suça itilen ve suça maruz bırakılan kadın kavramları” kadınların suç nedenlerini ele alırken üzerinde durulması gereken kavramlardır.

---

³ Ellis, Shari., Sieglar, Robert.S. (1994). Development of problem solving. Thinking and Problem Solving-Handbook of perception and cognition.

⁴ Saruç, Semra. (2013). Kadın hükümlüler: Cezaevi yaşantısı ve tahliye sonrası gereksinimler.

Suçla karışan kadınların suç öncesi durumları, suç sonrası yaşadıkları travma, suç sonrası kaldıkları ortam ve koşulları ayrıca geride bıraktıkları aileleri bütüncül olarak ele alınmalı ve gerekli müdahaleler ve uygulamalar edinilen bilgiler ışığında gerçekleştirilmelidir. Buna göre, yaşanan ortamın etkisi ve yapısının değerlendirilmesi problem çözme becerilerinin gelişmesi açısından önemli bir etkidir. Cezaevi ortamı, şartları gereği, izole edilmiş bir ortamda yaşamayı gerektirir. Bu tür bir ortamda yaşamak zorunda kalmak her insanda, fiziksel sorunlara neden olma ve ruh sağlığını kısmen ya da bütünüyle bozma riski taşımaktadır. Sosyal izolasyon, mental zorlanma, gerçeklik duygusunun bozulması, duygusal süreçlerde güçlükler (örneğin öfke kontrolü ve saldırganlık) ve kişilik değişimleri, duygusal bir yoksunluğa neden olabilir.⁵Cezaevi süreci aile ve arkadaşlardan ayrılma, iş kaybı, cezaevi yaşamının güçlükleri, gelecek hakkında belirsizlik, bu dönemde çoğunlukla adli prosedürün de sürmekte oluşu, bireyin bilişsel yaklaşımı ve durumla başa çıkmaya yönelik bireysel kapasitesi ile ilgili olarak değişik sonuçları beraberinde getirmektedir.⁶Böyle bir durumda kadın mahkûmların sorunlarla uygun baş etme mekanizmalarını geliştirmeleri, kendilerini bu süreçte yalnız hissetmemeleri oldukça önemlidir.

Kadınlar suç işlediklerinde ve cezaevine girdiklerinde; yalnızlık, çocuklarından ayrı kalma ve cezaevinde küçük çocuğu olma, ekonomik sorunlar, madde kullanımı, fiziksel ve ruhsal sorunlar, diğer hükümlüler ile yaşanan sorunlar gibi pek çok sorunla karşı karşıya kalmaktadır. Bu durumda sorunlarla baş edememek kadınlar için oldukça zor bir sürecin başlangıcı olmaktadır. Bu süreçte kadınlar sorunları ile baş edebilmek için çeşitli yollara başvururlar. Saldırganlık, öfke patlamaları, sorunları çözememe, gruplaşma ve fiziksel şiddete başvurma kadınların cezaevi ortamında çözemedikleri sorunlar için buldukları çözüm yollarındandır.⁷Cezaevinde yaşadıkları sorunların yanı sıra kadın mahkûmların cezaevi sonrasına ilişkin de birtakım kaygıları vardır. Kadınların tahliye sonrasına yönelik, gelecek kaygısı ve korku, topluma uyum sağlayamama korkusu, aile ilişkilerini düzenleme ile ilgili yaşadığı kaygılar söz konusudur.⁸Kadın mahkûmların problem çözme becerilerinin gelişmesi, baş etme kapasitelerinin artırılması ve geliştirilen beceriler ve artırılan kapasite ile birlikte yaşamlarının idamesinde doyum sağlamaları onların hem cezaevinde yaşadıkları hem de cezaevi sonrası karşılaştıkları problemlerin çözümünde yol gösterici olma niteliği taşıyacaktır. Ayrıca kadınların problem çözme

---

⁵ Kızılkaya, Sezgin Aydın. (1995). Hükümlü sorunları tarama envanteri geliştirilmesi, geçerliği, güvenirliliği çalışması.

⁶ Saatçioğlu, Ömer., Türkcın, Solmaz., Işıklı, Mehmet., Uygur, Niyazi. (1995). Tutuklularda Depresyon.

⁷ Akgün, Rumeysa. (2012). Kadın hükümlülerin sorunları ve başa çıkma tarzları: Eskişehir Çifteler Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu örneği.

⁸ Saruç, Semra. (2013). Kadın hükümlüler: Cezaevi yaşantısı ve tahliye sonrası gereksinimler

becerisi kazanmasının cezaevi sonrası suça karışma, uyum sorunu yaşama, izole olma gibi olumsuzlukları da önleyeceği düşünülmektedir. Dolayısı ile kadın mahkûmların problem çözme becerilerinin ortaya çıkarılması, kadınların problem çözme becerilerinin geliştirilmesi ve baş etme kapasitelerinin artırılmasına yönelik hem cezaevi sürecini hem de cezaevi sonrası süreci kapsayan tüm uygulamalar için gereklidir. Bu duruma ek olarak literatürde kadın mahkûmların sorunları ile ilgili çok az sayıda çalışmayla karşılaşılmaması bu konuyla ilgili çalışma yapmanın gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Tüm bu bilgiler doğrultusunda, kadın mahkûmların bazı sosyo-demografik özelliklerine (yaş, medeni durum, eğitim durumu, evlenme nedeni, suç deneyimi, ebeveyn tutumu, anne-baba eğitim durumu, cezaevinde kalma süresi, hüküm alma yılı) göre problem çözme becerilerinin farklılık gösterip göstermediği çalışmanın ana sorusunu oluşturmaktadır.

1. Yöntem

1.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. “Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Bilinmek istenen şey vardır ve oradadır. Tarama modellerinden genel tarama modeli, genel tarama modellerinden ise ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli, iki veya daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelidir”⁹ Bu anlamda çalışmada, kadın mahkûmların bazı sosyo-demografik özelliklerinin problem çözme becerilerine etkisi incelenmiştir.

Çalışmanın bağımlı değişkeni problem çözme ölçeğinden alınan puanlar olup, bağımsız değişkenlerini ise kadınların bazı sosyo-demografik özelliklerine (yaşı, cezaevine girmeden önceki medeni durumu, evlenme nedeni, öğrenim durumu, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, anne tutumu, baba tutumu, daha önceki suç deneyimi, kaç yıldır cezaevinde olduğu, kaç yıl ceza aldığı) ait bilgiler oluşturmaktadır.

1.2. Evren ve Örneklem

1.2.1. Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini tüm Türkiye’deki ceza infaz kurumlarındaki kadın mahkûmlar oluşturmaktadır. Hem zaman hem mali hem de izin prosedürlerinin yarattığı iş yüküne bağlı nedenlerden kaynaklı evrenden bir örneklem çekmek

---

⁹ Karasar, Niyazi. (2013). Bilimsel Araştırma Yöntemi.

gerekmıştır. Buna göre; çalışma monografik örneklemeğe göre dizayn edilmiştir. Monografik örneklemede doğrudan doğruya eldeki bilgilere dayanılarak evrenin herhangi bir alt grubu evreni temsil edeceği gerekçesiyle örnek olarak alınır. Mantıksal yaklaşım söz konusu olan bu teknikte belirlenen sınırlı örnek nedeniyle alan araştırmasının maliyeti düşürülmektedir. Monografik teknikle herhangi bir toplumsal yapının karakteristik özelliklerini taşıyan dar kapsamlı bir örnek üzerinde alan çalışması yapılmaktadır.¹⁰ Bu kapsamda Türkiye'deki kadın kapalı ceza infaz kurumlarından birisi seçilmiş olup araştırmayı kabul eden tüm kadın mahkûmlarla görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamına dâhil edilen kadın kapalı ceza infaz kurumunun ili ve adı etik nedenlere bağlı olarak paylaşılmamıştır. Araştırma verilerinin toplanması aşamasında kadın mahkûmlar eğitim odasına infaz koruma memurları aracılığıyla çıkarılmış, kendilerine yapılacak çalışma hakkında bilgi verilmiş, araştırmayı kabul eden kadın mahkûmlara görüşme formları dağıtılmış ve soruları cevaplamaları istenmiştir. Araştırmayı kabul eden ve sorulara cevap veren 7'si tutuklu toplamda 83 kadın mahkûm araştırmanın katılımcılarını oluşturmuştur. Okuma yazma bilmeyen kadın mahkûmlara sorular araştırmacılar tarafından okunarak doldurulmuştur. Kadın mahkûmların görüşme formu sorularını cevaplaması ortalama 25-30 dakika sürmüştür.

1.3. Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen görüşme formu ve problem çözme envanteri kullanılmıştır.

1.3.1. Görüşme Formu

Görüşme formunda; kadın mahkûmların(yaşı, medeni durumu, eğitim durumu, evlenme nedeni, geçmişte suç deneyimi, ebeveyn tutumu, anne-baba eğitim durumu, cezaevinde kalma süresi, hüküm alma yılı)sosyo-demografik özelliklerini içeren sorulardan oluşmaktadır.

1.3.2. Problem Çözme Envanteri

Problem çözme envanteri kişilerin problem çözme becerilerinde ne kadar başarılı olduklarını belirlemek için geliştirilen bir ölçektir. Ölçek, Heppner ve Peterson (1982) tarafından geliştirilmiş ve Türkiye'ye uyarlaması Şahin, Şahin ve Heppner tarafından (1993)yapılmış 35 sorudan oluşan bir ölçektir. Soru formunda her madde için kişilere kendilerinin hangi sıklıkta ölçek maddelerindeki gibi davrandıkları sorulmaktadır. Bu maddelerin yeterli problem çözme becerilerini temsil ettiği varsayılır ve puan ranjı 32-192'dir. Ölçekten alınan toplam puanların yüksekliği, bireyin problem çözme becerileri

---

¹⁰ Gökçe, Birsen. (2007). Toplumsal bilimlerde araştırma.

konusunda kendini yetersiz olarak algıladığını gösterir. Ölçeğin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı .88 olarak bulunmuştur¹¹.

1.4. Verilerin Çözümlemesi

Veri toplama araçlarından elde edilen bilgiler, veri girişine hazır hale getirildikten sonra, SPSS 22 programıyla analiz edilmiştir. Araştırmada verilerin analizinde iki değişkenli grupların karşılaştırılmasında Manwhitney u testi, birden fazla grubun olduğu durumlar için Kuruskal Wallis testi kullanılmıştır.

2. Bulgular ve Yorum

Kadın mahkûmların sosyo-demografik özellikleri, evlilik özellikleri, kök aile özellikleri, suça ilişkin bilgileri ve cezaevi yaşamına ilişkin bilgilerine göre problem çözme envanterinden aldıkları puana ilişkin bulgular ve yorumlar bu bölümde yer almaktadır.

Tablo 1. Sosyo-Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Sosyo-demografik özellikler		s	%
Yaş	12-20 yaş	2	2,4
	20-35 yaş	28	33,7
	35-50 yaş	39	47,0
	50-80 yaş	14	16,9
Medeni durum	Evli	43	51,8
	Bekâr	17	20,5
	Boşanmış	14	16,9
	Ayrı yaşıyor	2	2,4
	Eşi ölmüş	7	8,4
Evlenme nedeni	Sevdiğim için	31	37,3
	Zorla evlendirdiler	12	14,5
	Evden kurtulmak için	6	7,2
	Evlenme yaşı gelmişti	6	7,2
	Diğer	11	13,3

¹¹ Şahin, Nail., Şahin, Nesrin. H., Heppner, P. Paul. (1993). The psychometric properties of the problem solving inventory in a group of turkish university students.

Kadın Mahkûmların Sosyodemografik Özelliklerine Göre Problem Çözme Becerisinin
İncelenmesi Üzerine Bir Çalışma

Dr. Öğr. Üyesi Rumeysa AKGÜN - Arş. Gör. Dr. Tuba YÜCEER KARDEŞ - Prof.Dr. Elif GÖKÇEARSLAN ÇİFCİ

Öğrenim	Okuryazar değil	13	15,7
	Okuryazar	5	6,0
	İlkokul mezunu	21	25,3
	Ortaokul ya da dengi okulu mezunu	22	26,5
	Lise ya da dengi meslek okulu mezunu	16	19,3
	Üniversite mezunu	6	7,2
Anne eğitim durumu	Okuryazar değil	30	36,1
	Okuryazar	12	13,3
	İlkokul mezunu	32	38,6
	Ortaokul ya da dengi okulu mezunu	9	10,8
Baba eğitim durumu	Okuryazar değil	20	24,1
	Okuryazar	9	10,8
	İlkokul mezunu	34	41,0
	Ortaokul ya da dengi okulu mezunu	7	8,4
	Lise ya da dengi meslek okulu mezunu	13	15,7
Anne tutumu	Otoriter	18	21,7
	Demokratik	42	50,6
	Baskıcı	8	9,6
	İyi	15	18,1
Baba tutumu	Otoriter	23	27,7
	Demokratik	34	41,0
	Baskıcı	14	16,9
	İyi	12	14,5
Önceki suç deneyimi	Evet	19	22,9
	Hayır	64	77,1
Kaç yıldır cezaevinde	1 yıldan az	9	10,84
	1-5 yıl	43	51,81
	6-10 yıl	26	31,33
	11-15 yıl	5	6,02
Kaç yıl aldı	Tutuklu	7	8,43
	1-10 yıl	29	34,94
	11-20 yıl	21	25,3
	21-30 yıl	19	22,89
	31-40 yıl	6	7,23
	40-50 yıl	1	1,2

Kadın mahkûmların sosyo-demografik özelliklerine ilişkin bilgilerinin yer aldığı Tablo 1'de görüldüğü üzere katılımcıların yarıya yakını (%47) 35-50 yaş aralığında yer almaktadır. Kadın hükümlülerin yaşı en az 19 en fazla 71 arasında olup yaş ortalaması 40,81 (ss=10,845)'dir. Yapılan diğer araştırmalarda da benzer sonuçlar elde edilmiş, kadın hükümlülerin yaş aralıklarına bakıldığında genç yetişkin nüfusta yığılma olduğu görülmüştür.¹²⁻¹³Nitekim kriminolojide ilerleyen yaşla birlikte suç işleme oranlarının düştüğü yaygın bir şekilde kabul edilen bir görüştür.¹⁴ Bu anlamda bu çalışmada suç işleyen kadınların genç yetişkin nüfusta yoğunluk göstermesi literatürü destekleyen bir sonuçtur.

Kadın hükümlülerin medeni durumları incelendiğinde, yarıdan fazlasının (%51,8) evli olduğu ve %37,3'ünün seveerek evlendiği görülmüştür. Kadın hükümlüler ile yapılan bir çalışmada kadınların medeni durumlarına bakılmış ve %48,8'inin evli olduğu,¹⁵ Bir başka çalışmada da kadınların %39,2'sininevli olduğu görülmüştür.¹⁶

Kadın mahkûmların eğitim durumları ele alındığında, en çok ortaokul (%26,5) mezunu oldukları görülmektedir. Yapılan benzer çalışmalara bakıldığında kadın mahkûmların%51'inin¹⁷, bir diğer çalışmada ise kadın mahkûmların %47'sinin¹⁸ilkokul mezunu olduğu saptanmıştır. Suç deneyimi olan kadınların eğitim durumlarının incelendiği bir çalışmada ise%52'sinin ilkokul mezunu olduğu görülmüştür.¹⁹ Kadın mahkûmların sorunları ve baş etmelerinin ele alındığı bir çalışmada kadınların eğitim durumlarına bakılmış ve %33,3'ünün ilkokul mezunu olduğu görülmüştür.²⁰ Yapılan diğer çalışmalar ile araştırma sonuçları karşılaştırıldığında kadın mahkûmların ilkokul mezunu olma oranlarının yıllara göre giderek azaldığı görülmektedir. Okuryazar

¹² Nazlıdır, Merve. (2010). Kasten adam öldürme ve teşebbüs suçlarında psikososyal özelliklerin incelenmesi: Suç Analizi.

¹³ Gürtuna, Okşan. (2009). Cezaevinde kadın olmak ve cezaevinin kadın bakış açısıyla sosyolojik değerlendirmesi: Ankara Sincan Kadın Kapalı Cezaevi Örneği.

¹⁴ Savcı, İlkay. (2004). Cezaevi İş yurtlarında Çalışan Hükümlüler; Bir Alan Araştırması.

¹⁵ Akgün, Rumeysa. (2012). Kadın hükümlülerin sorunları ve başa çıkma tarzları: Eskişehir Çifteler Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Örneği.

¹⁶ Ersen, Huriye.,İlnem, M. Cem., Havle, Nedim.,Yener, Ferhan., Karamustafaoğlu, Nesrin.,İpekçioğlu, Derya. (2011). Suç işlemiş Kadınların Sosyo demografik Özellikleri, Anne-Baba Tutumları ve Öfke ifade Biçimlerinin Değerlendirilmesi.

¹⁷ Saygılı Sefa.,AliustaoğluF.Süheyla, (2009). Şiddet içerikli suç işleyen kadın olguların değerlendirilmesi.

¹⁸ Nazlıdır, Merve. (2010). Kasten adam öldürme ve teşebbüs suçlarında psikososyal özelliklerin incelenmesi: Suç Analizi.

¹⁹ Ersen, Huriye.,İlnem, M. Cem., Havle, Nedim.,Yener, Ferhan.,Karamustafaoğlu, Nesrin.,İpekçioğlu, Derya. (2011). Suç işlemiş Kadınların Sosyo demografik Özellikleri, Anne-Baba Tutumları ve Öfke ifade Biçimlerinin Değerlendirilmesi.

²⁰ Akgün, Rumeysa. (2012). Kadın hükümlülerin sorunları ve başa çıkma tarzları: Eskişehir Çifteler Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Örneği.

olmama durumlarına bakıldığında ise yıllar göre giderek okura yazar olma oranında bir artış gözlemlenmiştir.

Kadın mahkûmların anne ve babalarının eğitim durumları incelendiğinde, büyük çoğunluğunun anne ve babasının (%39,3, %41,7) ilköğretim mezunu oldukları görülmüştür. Bu duruma ek olarak kadın mahkûmların anne- baba tutumlarına bakıldığında büyük çoğunluğu anne babalarının demokratik tutum sergilediğini söylemiştir.

Kadın mahkûmların önceki suç geçmişlerine bakıldığında, büyük çoğunluğunun (%77,1) daha önceden herhangi bir suç deneyimi yoktur. Benzer bir araştırma sonucuna göre kadın mahkûmların %85,7'si daha önce hiç cezaevinde bulunmamıştır.²¹ Adam öldürme suçundan cezaevine girenlerle ilgili yapılan çalışmalarda da kadınların çok azının daha önce suç deneyimi olduğu görülmüştür.²²⁻²³ Yapılan çalışmalar kadın suçluluğu ile erkek suçluluğu farklılığına etki eden dört temel alanın olduğunu ve bunların mağdurlaşma, akıl sağlığı, madde kullanımı ve sosyal faktörlerin olduğunu ifade etmektedir.²⁴ "Mağdurlaşma" kavramı kadınların daha çok şiddet ve istismar mağduru olması ve buna maruz kalan kadınların suça yönelme ve karışma oranlarının daha yüksek olmasını beraberinde getirmesi ile ilintilidir. Öte yandan bu çalışma açısından bir diğer önemli kavram "sosyal faktörler"dir. Kadınların evlenme biçimi, kök aile yapısı ve kendi kurdukları ailelerinde aile içi iletişimin sorunlu olması ve ailede işlev bozukluklarının ortaya çıkması suçu beraberinde getiren nedenler arasında sayılabilir.

Kadınların cezaevinde bulunma sürelerine bakıldığında %31,33'ünün 6-10 yıldır cezaevinde olduğu ve %8,43'ünün tutuklu olduğu görülmüştür. Kadınların aldıkları ceza süresine bakıldığında ise %34,94'ünün 1-10 yıl arası ceza aldığı görülmüştür. Konuyla ilgili yapılan bir çalışmada da kadınların cezaevinde bulunma süreleri ort: 22,03 ve aldıkları ceza süresi ort: 16,75 bulunmuştur.²⁵

---

²¹ Gürtuna, Okşan. (2009). Cezaevinde kadın olmak ve cezaevinin kadın bakış açısıyla sosyolojik değerlendirmesi: Ankara Sincan Kadın Kapalı Cezaevi Örneği.

²² Ögün, Aslıhan. (1996). Türkiye'de adam öldürme suçunda etkili olan bazı sosyo-kültürel faktörlere ilişkin uygulamalı bir çalışma.

²³ Ögünç, Nazan., Şar, Vedat. (2006). Adam öldürme suçu işlemiş kadınların suç motivasyonları ve kişilik özellikleri.

²⁴ Chambers, Jemma C., Ward, Tony., Eccleston, Lynneand Brown, Mark. (2011). Representation of femaleoffendertypeswithinthepathways model of assault.

²⁵ Akgün, Rumeysa. (2012). Kadın hükümlülerin sorunları ve başa çıkma tarzları: Eskişehir Çifteler Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Örneği.

Tablo 2. Kadınların Yaşlarına Göre Problem Çözme Ölçeği Puanına İlişkin Bulgular

Yaş	N	Sıra ortalaması	sd	x2	p	Anlamlı fark
<20	2	51,00	3	3,48	0,32	
20-35	28	48,32				
35-50	39	37,92				
50-80	14	39,43				

Kadın mahkûmların yaşlarına göre problem çözme ölçeğinden aldıkları puanlara bakıldığında (Tablo 2), istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir ($p>0,05$). Buna karşın Feyzioğlu (2008)'nin hükümlülerin problem çözme becerileri ve bağlanma stilleri ile ilgili yaptığı araştırmada yaşı 20'den küçük olan hükümlülerin problem çözme ortalamasının diğerlerinden daha yüksek olduğu görülmüştür²⁶. Biggam ve Power (1999)'ın yaptığı araştırma da hükümlülerin yaşları ve problem çözme becerileri arasında anlamlı negatif ilişki bulunmuştur. Buna göre hükümlüleri yaşları arttıkça problem çözme becerileri düşmektedir²⁷. Bu sonuçlar doğrultusunda yaşı daha küçük olan hükümlülerin problemlerle baş etmede daha başarılı olduğu ve yaşı büyük olan kişilerin sorunlar karşısında daha fazla yılgınlık yaşadığı söylenebilir.

Tablo 3. Kadınların Cezaevine Girmeden Önceki Medeni Durumlarına Göre Problem Çözme Ölçeği Puanına İlişkin Bulgular

Cezaevi öncesi medeni durum	N	Sıra ortalaması	sd	x2	p	Anlamlı fark
Evli (1)	43	44,13	4	9,7	0,05*	1-3
Bekâr (2)	17	41,18				1-5
Ayrı yaşıyor (3)	2	80,75				2-3
Boşanmış (4)	14	40,14				2-5
Eşi ölmüş (5)	7	23,57				

* $p<0,05$

Kadın mahkûmların cezaevine girmeden önceki medeni durumlarına göre problem çözme ölçeği puanına ilişkin bulgulara bakıldığında (Tablo 3), medeni durumlarıyla ölçek puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark görülmüştür ($p<0,05$). Buna göre; Evli olan kadınlar, eşinden ayrı yaşayan ya da eşi ölmüş kadınlara göre problem çözme becerisi konusunda daha yetersizdir. Buna ek olarak, bekâr kadınların eşinden ayrı olan kadınlara göre problem çözme becerisinin daha yüksek; eşi ölmüş olan kadınlara göre ise

²⁶ Feyzioğlu, Semiha Emel. (2008). Bağlanma Stilleri, Problem Çözme Becerileri ve Hükümlülük Özellikleri Arasındaki İlişkiler.

²⁷ Biggam, Fiona H., Power, Kevin G. (1999). Social Problem-Solving Skills and Psychological Distress Among Incarcerated Young Offenders: The Issue of Bullying and Victimization.

problem çözme becerisinin daha düşük olduğu görülmüştür. Evli kadınların problem çözme becerilerinin düşük olması evliliğin kadınlar için ciddi sorumlulukları beraberinde getirdiğini ve aile içi anlaşmazlıklardan etkilenen öznenin genel olarak kadın olmasını ifade etmektedir. Kadının işlediği suç ve suç işleme nedenlerinin incelendiği bir çalışmada, genellikle aile içinde yaşanan çatışmanın ve evlilik ilişkilerinin suç işlemeye zemin hazırladığı ifade edilmektedir. Kadınların daha çok evli iken suça karışmış olması evlilikte yaşanan sorunların suça itici güç oluşturduğu düşüncesini desteklemektedir.²⁸ Benzer bir çalışmada da evli kadınların suç işleme oranlarının yüksek olmasında evlilik ile ilgili yaşantılarındaki sorunların etkili olabileceği ileri sürülmüştür.²⁹ Bu bağlamda evli kadınların aile içinde yaşadıkları anlaşmazlıklar, aile içinde eşit biçimde dağılım göstermeyen sorumluluklar ve toplumsal cinsiyet rollerine bağlı gördükleri muameleler sonucunda var olan problem çözme becerileri yetersiz kalmış ve suça karışmış oldukları söylenebilir.

Tablo 4. Kadınların Evlenme Nedenlerine Göre Problem Çözme Ölçeği Puanına İlişkin Bulgular

Evlenme nedeni	N	Sıra ortalaması	sd	x2	p	Anlamlı fark
Sevdiğim için (1)	31	26,27				
Zorla evlendirdiler (2)	12	41,12				1-2
Evden kurtulmak için (3)	6	21,58	4	18,25	0,01*	1-5 3-5
Evlenme yaşım gelmişti (4)	6	34,58				
Diğer (5)	11	51,45				

*p<0,05

Kadın mahkûmların evlenme nedenlerine göre problem çözme ölçeği puanına ilişkin bulgulara bakıldığında (Tablo 4), sevdiği için evlenen kadınların zorla evlendirilen ve evlenme sebebi olarak diğeri seçen kadınlara göre problem çözme becerilerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu duruma ek olarak evden kurtulmak için evlenen kadınların da diğer seçeneğini seçen kadınlara göre problem çözme becerileri daha yüksektir. Kadınların evlenme biçimleri, problem çözme becerileri ve dolayısıyla suça karışma durumları ilişkili gözükmektedir. Yapılan bir çalışmada, evli kadınlarda suç oranının yüksek oluşunda evliliğin erken yaşlarda gerçekleşmesi ve evliliğin kadına yüklediği görev ve sorumlulukları yerine getirirken karşılaştıkları güçlüklerin hazırlayıcı faktörler olduğunu ileri sürmektedir.³⁰Toplumsal cinsiyet rolleri,

²⁸ Saruç, Semra. (2013). Kadın hükümlüler: Cezaevi yaşantısı ve tahliye sonrası gereksinimler.

²⁹ İl, Sunay. (1990). Türkiye'deki kadın suçluların genel özellikleri ve infaz sürecindeki sorunları üzerine bir araştırma.

³⁰ İçli,Tülin (2007) Kriminoloji.

geleneksel normlar ve karakteristik toplumsal yapının sosyal sorunların temelini oluşturmada aktif rol oynadığı söylenebilir.

Tablo 5. Kadınların Öğrenim Durumuna Göre Problem Çözme Ölçeği Puanına İlişkin Bulgular

Öğrenim durumu	N	Sıra ortalaması	sd	x2	p	Anlamlı fark
Okuryazar değil (1)	13	57,65	5	18,15	0,03	1-3
Okuryazar (2)	5	62,40				1-5
İlkokul mezunu (3)	21	29,52				1-6
Ortaokul ya da dengi okulu mezunu (4)	22	47,34				2-3
Lise ya da dengi meslek okulu mezunu (5)	16	36,53				2-5
Üniversite mezunu (6)	6	29,75				2-6
						3-4
						3-6

*p<0,05

Kadın mahkûmların öğrenim durumuna göre problem çözme ölçeği puanına ilişkin bulgular incelendiğinde (Tablo 5), eğitim seviyesi yüksek olan kadınmahkûmların diğer kadın mahkûmlara göre problem çözme becerisinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Feyzioğlu (2008)'nin yaptığı araştırmada da lise ve üniversite mezunu olan hükümlülerin diğerlerine göre problem çözme ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Öte yandan Cansunar (1997), sanık konumundaki kadın ve erkekler arasında eğitim seviyesinin düşüklüğünün suç işlemedeki en büyük etkenlerden biri olarak belirlemiştir.³¹ Bir başka araştırmada da benzer sonuçlar elde edilmiş ve suç işlemiş kadınlarda eğitim düzeyi ve gelir seviyesinin düşük olduğu bulunmuştur.³² Bu anlamda eğitim seviyesinin düşüklüğü ve problem çözme becerisinin gelişimi arasında bir ilişkinin olduğu söylenebilir.

³¹ Cansunar, F. Nuray., Asırdizer, Mahmut., Aycan, Nihat., Balcıoğlu, İbrahim., Batuk, Gökhan. (1997) Kadının suça yönelimi: Karşılaştırmalı bir çalışma.

³² Ersen, Huriye., İlnem, M. Cem., Havle, Nedim., Yener, Ferhan., Karamustafaoğlu, Nesrin., İpekçioğlu, Derya. (2011) Suç işlemiş Kadınların Sosyo demografik Özellikleri, Anne-Baba Tutumları ve Öfke ifade Biçimlerinin Değerlendirilmesi.

Tablo 6. Kadınların Anne Eğitim Durumuna Göre Problem Çözme Ölçeği Puanına İlişkin Bulgular

Anne eğitim durumu	N	Sıra ortalaması	sd	x2	p	Anlamlı fark
Okuryazar değil (1)	30	52,75	3	12,32	0,01*	1-2 1-3
Okuryazar (2)	11	27,82				
İlkokul mezunu (3)	32	35,56				
Ortaokul ya da dengi okulu mezunu (4)	9	41,83				

*p<0,05

Kadın mahkûmların anne eğitim durumuna göre problem çözme ölçeği puanına ilişkin bulgulara bakıldığında (Tablo 6), annesi okuryazar olmayan kadın mahkûmların annesi okuryazar olan veya ilkököl mezunu olan kadın mahkûmlara göre problem çözme konusunda daha yetersiz olduğu görülmüştür. Yapılan araştırmalar ailenin eğitim yetersizliğinin bir başka deyişle eğitim düzeyindeki düşüklüğün çocukları suça yönelme olasılığını arttıran etmenlerden biri olarak belirlemiştir.³³ Bu anlamda aile üyelerinin eğitim düzeyinin yüksek olması problemler karşısında güçlü durma ve baş etme stratejileri geliştirmeleri konusunda kadın mahkûmların yeterliliğine etki etmektedir.

Tablo 7. Önceki Suç Deneyimine Göre Problem Çözme Ölçeği Puanına İlişkin Bulgular

Önceki suç deneyimi	N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	u	p
Evet	19	56,13	1066,50	339,5	0,04*
Hayır	64	37,80	2419,50		

*p<0,05

Kadın mahkûmların önceki suç deneyimine göre problem çözme ölçeği puanları incelendiğinde (Tablo 7), daha önceki suç deneyimi ile kadınların problem çözme becerisi arasında anlamlı fark görülmüştür (p<0,05). Buna göre ilk kez suç işleyen kadınların diğer kadınlara göre problem çözme becerisinin daha düşük olduğu görülmüştür. Başka bir çalışmada benzer bir biçimde daha önce suç deneyimi olan mahkûmların problem çözme beceri ortalamaları ilk kez suç işleyenlere göre daha yüksek bulunmuştur³⁴. Bu durumun daha önce suç işleyen kadınların karşılaştıkları durum ya da bir başka deyişle

³³ Demirbaş, Timur. (2012). Kriminoloji.

³⁴ Feyzioğlu, Semiha Emel. (2008). Bağlanma Stilleri, Problem Çözme Becerileri Ve Hükümlülük Özellikleri Arasındaki İlişkiler.

sorunla nasıl baş edebileceğini önceki tecrübelerine bağlı olarak bilmesinden kaynaklanabileceği düşünülebilir.

Tablo 8. Cezaevinde Bulunma Nedenine Göre Problem Çözme Ölçeği Puanına İlişkin Bulgular

Suç Türü	N	Sıra ortalaması	Sd	x2	p
Uyuşturucu	34	43,56			
Şiddet suçu	27	46,28			
Cinsel suç	3	24	4	4,43	0,35
Mala karşı suç	15	33,8			
Diğer	4	44,12			

Kadın mahkûmların cezaevinde bulunma nedenine göre problem çözme ölçeği puanları incelendiğinde (Tablo 8), suç türleri ile kadınların problem çözme becerisi arasında anlamlı fark görülmemiştir ($p>0,05$). Bu çalışmada istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemesine karşın yapılan bir başka çalışmada ise kişiye yönelik suç işleyen hükümlülerin problem çözme beceri ortalamaları kamu ve devlete yönelik suç işleyenlere göre daha yüksek bulunmuştur³⁵.

Tablo 9. Cezaevindeki Personel ile İlişki Durumuna Göre Problem Çözme Ölçeği Puanına İlişkin Bulgular

Cezaevindeki personel ile ilişki	N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	U	P
İyi	75	41,02	3076,5	226,5	0,25
Orta	8	51,1875	409,5		

Kadın mahkûmların cezaevinde personelle ilişkilerine göre problem çözme ölçeği puanları incelendiğinde (Tablo 9), personelle ilişki ve problem çözme becerisi arasında anlamlı fark görülmemiştir ($p>0,05$). Feyzioğlu (2008)'nin yaptığı çalışmada ise personelle arası iyi olan hükümlülerin personelle arası iyi olmayan hükümlülere göre problem çözme becerilerinin daha yüksek olduğu görülmüştür³⁶. Bu duruma ilişkin kadın mahkûmların cezaevi personeli sosyal destek olarak algıladığı ve baş etmelerinde karşılıklı fayda sağlayan bir ilişki geliştirdikleri söylenebilir.

³⁵ Feyzioğlu, Semiha Emel. (2008). Bağlanma Stilleri, Problem Çözme Becerileri Ve Hükümlülük Özellikleri Arasındaki İlişkiler.

³⁶ Feyzioğlu, Semiha Emel. (2008). Bağlanma Stilleri, Problem Çözme Becerileri Ve Hükümlülük Özellikleri Arasındaki İlişkiler.

Tablo 10. Alınan Ceza Süresine Göre Problem Çözme Ölçeği Puanına İlişkin Bulgular

Aldığı ceza süresi	N	Sıra ortalaması	x2	sd	p
Tutuklu	7	51,07			
1-10 yıl	29	43,26			
11-20 yıl	21	40,12	1,83	5	0,87
21-30 yıl	19	37,92			
31-40 yıl	6	43,92			
40-50 yıl	1	47,5			

Kadın mahkûmların aldıkları ceza süresine göre problem çözme ölçeği puanları incelendiğinde (Tablo 10), ceza süresi ile kadınların problem çözme becerisi arasında anlamlı fark görülmemiştir ($p>0,05$). Buna karşın Feyzioğlu (2008)'nin yaptığı araştırmada 12 aydan fazla ceza alan hükümlülerin problem çözme becerilerinin daha yüksek olduğu görülmüştür³⁷.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma sonucuna göre; kadın mahkûmların; cezaevine girmeden önceki medeni durumu, evlenme nedeni, öğrenim durumu, anne eğitim durumu ve önceki suç deneyimleri ile problem çözme becerileri arasında anlamlı fark görülürken; yaş, cezaevinde bulunma nedeni, personelle ilişkisi ve aldığı ceza süresi ile problem çözme becerileri arasında anlamlı fark görülmemiştir. Buna göre; evli olan kadın mahkûmların problem çözme becerisinin daha düşük; bekâr kadın mahkûmların ise eşinden ayrı yaşayan kadınlara göre problem çözme becerisi daha yüksektir. Kadınların evlenme nedenine bakıldığında severek evlenen kadınların diğer kadın mahkûmlara göre daha fazla problem çözme becerisine sahip olduğu görülmüştür.

Kadın mahkûmların ve annelerinin eğitim durumuna bakıldığında kendisinin veya annesinin eğitim seviyesi daha yüksek olan kadınların problem çözme becerisinde daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu sonuç eğitimin kişilerin problem çözme becerilerini arttırmada olumlu etkisinin olduğunu göstermektedir. Kadın mahkûmların hem annelerinin hem babalarının eğitim durumuna hem de kadınların problem çözme becerisine etkisine bakılmış, istatistiksel olarak anlamlı fark sadece annenin eğitim düzeyi ile ilintili bulunmuştur. Özellikle annenin eğitim düzeyinin bireyin problem çözme becerisinin gelişimine katkıda bulunduğu sonucunun ortaya çıkmış olması önemli bir detaydır. Son olarak kadın mahkûmların suç geçmişine bakıldığında, daha önce suç

³⁷ Feyzioğlu, Semiha Emel. (2008). Bağlanma Stilleri, Problem Çözme Becerileri Ve Hükümlülük Özellikleri Arasındaki İlişkiler.v

geçmiş olmayan kadınların problem çözme becerisinin daha önce cezaevine giren kadınlardan daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu bağlamda kadınların tekrar eden suç işleme fiillerinin nedeni karşılaştıkları problemler karşısında problem çözmede yetersiz kalmaları olarak gösterilebilir. Bu anlamda kadın mahkûmların, risk altında olan ailelerinin ve genel olarak risk altında olan tüm ailelerin problem çözme becerisinin artırılması ve güçlendirilmesi önemlidir. Özellikle suç işlemiş kadınların hem buldukları psikolojik durum hem de buldukları ortamın getirdiği psikoloji düşünülürken, ileride suçun tekrar etmemesine yönelik koruyucu önleyici bir hizmet ve müdahale olarak problem çözme becerilerinin geliştirilmesi ivedikle gerekmektedir. Sosyal hizmet mesleğinin odağı olan sorunların çözümü ve değişim, bireylerin potansiyellerinin tam olarak gelişmesini sağlayarak gerçekleşmektedir. Bu anlamda kadın mahkûmların cezaevi süreci ve sonrasında sorunlar karşısında baş etme stratejilerini oluşturabilmeleri ve geliştirebilmeleri için sosyal hizmet müdahaleleri ve uygulamalarının eksiksiz yerine getirilmesi gerekmektedir.

Bu sonuçlar doğrultusunda;

- Cezaevinde yaşayan kadın mahkûmlara problem çözme becerileri ile ilgili destekleyici eğitimlerin verilmesi,
- Risk altında olan ailelere ve kadınlara aile içi anlaşmazlıklar karşısında yaşadıkları problemlerle baş etmelerine yönelik çalışmaların yapılması,
- Problemler karşısında sorun çözme becerilerinin ve baş etme kapasitelerinin artırılması konusunda özellikle erkeklik çalışmalarının yapılması,
- Okullarda ebeveynlere yönelik çocuk yetiştirme tarzlarına ilişkin bilgilendirici eğitimlerin verilmesi,
- Çocukların akademik gelişimleri için gerekli olan eğitime önem verilmesinin yanı sıra çocuklara değer eğitiminin (insan haklarına, doğaya saygılı davranmak, toplumsal eşitliği ve toplumsal cinsiyet eşitliğini benimsemek ve içselleştirmek gibi) verilmesine özen gösterilmesi,
- Kadın mahkûmlarla ilgili gelecekte yapılacak olan akademik çalışmaların kadınların eşleri, çocukları ve kök aileleri ile ilgili konuları ve onların problem çözmelerini odak alması

önerilmektedir.

KAYNAKLAR

Adagide, Simla. (2008). 15-49 yaş grubu kadınların problem çözme becerilerinin incelenmesi. Hemşirelik anabilim dalı yüksek lisans tezi. Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.

Akgün, Rumeysa. (2012). Kadın hükümlülerin sorunları ve başa çıkma tarzları: Eskişehir Çifteler Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu örneği. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Akgün, Rumeysa.(2017). Adam öldürme suçundan cezaevine giren kadın hükümlüleri suça götüren nedenler ve cezaevi sürecinin incelenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Akgün, Rumeysa.,İçağasıoğlu Çoban, Arzu. (2011). Ankara kadın kapalı ceza infaz kurumunda kalan kadın hükümlülerin psikososyal durumlarının saptanması ve sosyal desteklerinin belirlenmesi. Toplum ve Sosyal Hizmet, 22(2):63-78.

Aktürk, İltan Altay. (2008). Ceza davalarına yansımış kadın kaynaklı şiddetin hukuksal ve adli tıp boyutu. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü.

Aygün, Hicran. (2012). Kanlı Kontesler. İstanbul: Profil Yayıncılık.

Bloom, Barbara.,Steinhart, David. (1993). WhyPunishTheChildren? A Reappraisal Of the Children of Incarcerated Mothers in America. San Francisco, California: NationalCouncil on Crimeand Delinquency.

Biggam, Fiona H.,Power, Kevin G. (1999). Social Problem-SolvingSkillsandPsychologicalDistressAmongIncarceratedYoungOffenders: The Issue of Bullyingand Victimization. Cognitive Therapy and Research , 23(3): 307-326.

Cansunar, F. Nuray.,Asirdizer, Mahmut., Aycan, Nihat., Balcıoğlu, İbrahim., Batuk, Gökhan. (1997) Kadının suça yönelimi: Karşılaştırmalı bir çalışma. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası.

Caulfield, Laura. (2012). Life histories of women who offend: A study of women in English prisons. A Doctoral Thes is Submitted in partialfulfillment of there quirements for the award of Doctor of Philosophy of Lough borough University.

Chambers, Jemma. C.,Ward, Tony., Eccleston, Lynne., and Brown, Mark. (2011). Representation of femaleoffendertypeswithinthepathways model of assault. International Journal of OffenderTherapyandComparativeCriminology, 55 (6) 925-948.

Demirbaş, Timur. (2012). Kriminoloji (4. bs.). Ankara: Seçkin Yayınları.

D'zurilla, Thomas.,Chang, Edward.,, Sanna, Lawrence. (2004). Social problem solvingtheory,research and training. American Psychological Association Washington, DC

Ellis, Shari.,Siegler, Robert.S. (1994). Development of problem solving. Thinking and Problem Solving-Handbook of PerceptionandCognition (Sternberg, R.J.), AcademicPress, USA.

Ersen, Huriye.,İlnem, M. Cem., Havle, Nedim., Yener, Ferhan., Karamustafaoğlu, Nesrin.,İpekçioğlu, Derya. (2011). Suç işlemiş Kadınların Sosyo-demografik Özellikleri, Anne-Baba Tutumları ve Öfke ifade Biçimlerinin Değerlendirilmesi. Klinik Psikiyatri, S. 14, s. 218-229.

Feyzioğlu, Semiha Emel. (2008). Bağlanma stilleri, sorun çözme becerileri ve hükümlülük özellikleri arasındaki ilişkiler. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Gökçe, Birsen. (2007). Toplumsal bilimlerde araştırma. Ankara: Savaş Yayınları.

Gümüş Ersen, Huriye. (2010). Suç işlemiş kadınların sosyodemografik özellikleri, anne-baba tutumları ve öfke ifade biçimlerinin değerlendirilmesi. Psikiyatri Uzmanlık Tezi, Sağlık bakanlığı Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi 7.Psikiyatri Kliniği.

Gürtuna, Okşan. (2009). Cezaevinde kadın olmak ve cezaevinin kadın bakış açısıyla sosyolojik değerlendirmesi: Ankara Sincan Kadın Kapalı Cezaevi Örneği. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü.

İçli, Tülin., Öğün, Aslıhan. (1988). Sosyal değişme içinde kadın suçluluğu. H.Ü Edebiyat Fakültesi Dergisi., 2:17-32.

İçli, Tülin. (2007). Kriminoloji. Seçkin Yayıncılık, 7.Basım, Ankara

İl, Sunay. (1990). Türkiye'deki kadın suçluların genel özellikleri ve infaz sürecindeki sorunları üzerine bir araştırma. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı Doktora Tezi, Ankara.

Karasar, Niyazi. (2013). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kıran, Hülya. (2012). Adam öldürme suçundan ceza infaz kurumunda bulunan kadınların öfke tarzları, problem çözme becerileri ve anksiyete düzeyleri arasındaki ilişki. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kızılkaya, Sezgin Aydın. (1995). Hükümlü sorunları tarama envanteri geliştirilmesi, geçerliği, güvenilirliği çalışması. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Nazlıdır, Merve. (2010). Kasten adam öldürme ve teşebbüs suçlarında psikososyal özelliklerin incelenmesi: Suç Analizi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Öğün, Aslıhan. (1996). Türkiye'de adam öldürme suçunda etkili olan bazı sosyo-kültürel faktörlere ilişkin uygulamalı bir çalışma. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Öğünç, Nazan., ŞAR, Vedat. (2006). Adam öldürme suçu işlemiş kadınların suç motivasyonları ve kişilik özellikleri. Uluslararası Dünya Psikiyatri Kongresi (World Psychiatric Association, International Congress, İstanbul, July 12-16.

Saatçioğlu, Ömer., Türkcan, Solmaz., Işıklı, Mehmet., Uygur, Niyazi. (1995). Tutuklularda Depresyon. Düşünen Adam Dergisi, 8(3):18-23.

Şahin, Nail., Şahin, Nesrin. H.,Heppner, P. Paul. (1993). The psychometric properties of the problem solving inventory in a group of Turkish university students. Cognitive Therapy and

Research, 17, 379-396.

Saruç, Semra. (2013). Kadın hükümlüler: Cezaevi yaşantısı ve tahliye sonrası gereksinimler. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Sosyal Hizmet Anabilim Dalı.

Savcı, İlkay. (2004). Kadın Açık Cezaevinden Notlar –Adını Kader Koyduk; Phoenix Yayınevi: Ankara.

Saygılı, Sefa., Aliustaoglu F.Süheyla. (2009). Şiddet içerikli suç işleyen kadın olguların değerlendirilmesi. Adli Tıp Dergisi, 23(1): 24-29.